

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2183-11-17 היועמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

המערער

ב"כ היועץ המשפטי לממשלה

ע"י פרקליטות מחוז מרכז – אזרחי

נ ג ד

המשיבות

1. מ. מ. ד.

2. ק. ד.

ע"י ב"כ עו"ד דניאלה יעקובי

פסק דין

פתח דבר

האם יש להחיל צו הורות פסיקתי המכיר בהורותה של בת זוג אשר אינה האם הביולוגית כאמה של קטינה כבר מעת הלידה על אף שהבקשה למתן הצו הוגשה כחמש שנים וחצי לאחר לידתה ?

לכך אנו נדרשים בערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בפ"ת (כב' הש' ע' בן דב ג'וליאן) אשר מצא להשיב על שאלה זו בחיוב, ולהיעתר לבקשת בנות הזוג להכיר במשיבה 2 אימה של הקטינה ממועד לידתה, וזאת בשל נסיבותיו של העניין, בהן נרחיב להלן.

מכאן אף ערעורו של ב"כ היועמ"ש הסבור כי בנסיבות הנדונות לא נמצאו העילות המצדיקות להיעתר להקדמת תחולת צו ההורות הפסיקתי כבר ממועד הלידה.

רקע עובדתי

1. המשיבות הן בנות זוג החיות יחד בזוגיות משפחתית תחת קורת גג אחת. אחר שקיבלו החלטה משותפת להרחיב את התא המשפחתי, פנו המשיבות לבנק הזרע, בחרו תורם זרע פוטנציאלי ורכשו יחדיו מספר מנות זרע של אותו תורם.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2183-11-17 היועמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

- 1 המבקשות אף שינו את שם משפחתן לשם משפחה משותף "ד.", על מנת להבטיח כי
2 ילדיהן ישאו שם משפחה משותף.
3
- 4 2. ביום 15.6.11 נולדה למשיבות הקטינה מ. ד. (להלן- הקטינה) וכחמש שנים
5 לאחריה, ביום 27.9.16, נולד הקטין א. ט. (להלן – הקטין).
6
- 7 ביום 30.10.16, יותר מחמש שנים לאחר הולדת הקטינה וכחודש אחר הולדת הקטין,
8 פנו המשיבות לבית המשפט בבקשה לקבלת צו הורות פסיקתי המורה כי המשיבה 2
9 היא אימן של הקטינים, כמו כן התבקשה החלת כל אחד מצווי הורות על הקטינים
10 באופן רטרואקטיבי החל ממועד הלידה.
11
- 12 3. לטענת המשיבות הסיבה לכך שהבקשה לקבלת צו ההורות הפסיקתי לגבי
13 הקטינה הוגשה שנים אחדות לאחר הולדתה הורתה בכך שבעת לידתה טרם נקבע
14 בפסיקה כי ניתן להכיר במעמד של הורה, בנסיבות של הורה לא ביולוגי בזוג חד מיני,
15 בדרך של צו הורות פסיקתי, והדרך היחידה לממש הורות בנסיבות אלו הייתה באמצעות
16 הליך אימוץ. כעת, משנולד הקטין וצו ההורות הפסיקתי הפך לדרך המלך בהכרת הורות
17 בזוגות חד מיניים, מבקשות בנות הזוג להחיל על שני ילדיהם את אותו מעמד בדיוק,
18 ולקבוע כי המשיבה היא אימן החל ממועד לידתם.
19
- 20 4. המערער אומנם הסכים למתן צו הורות לקטין ממועד לידתו אך התנגד לכך שצו
21 ההורות באשר לקטינים יחול ממועד לידתם. נציין כי אותה עת טרם ניתן פסק הדין
22 בעניין סול (עמ"ש 60269-01-17 היועמ"ש נ. סול (2017)), הקובע כי על דרך הכלל חלותו
23 של צו הורות פסיקתי תהא ממועד הינתנו, ואולם בשיקול דעתו של בית המשפט
24 להקדימו למועד הלידה בהתקיים נסיבות כאלו ואחרות, בהן נרחיב בהמשך הדברים.
25 מכל מקום, בעניינה של הקטינה אין מקום להחיל הצו, ככל שיינתן, ממועד הלידה שכן
26 הבקשה הוגשה בשיהוי רב ויותר מחמש שנים אחר לידתה. לטענת המערער השיהוי
27 הרב בהגשת הבקשה פגע בטובת הקטינה, באשר הותירה בריק משפטי כאשר אין
28 למשיבה 2 כל זכויות או חובות בעניינה; לטענתו אין לעודד שיהוי בהגשת הבקשה וככל
29 שמתקיים שיהוי שכזה ודאי שאין להחיל הצו באופן רטרואקטיבי ממועד הלידה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2183-11-17 היועמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

5. ביום 5.2.17 ניתנו לבקשת המבקשות צווי הורות פסיקטיים בעניינם של הקטינים.
כאמור, כיוון שבעת מתן הצווים טרם ניתן פסק הדין בעניין סול בסוגיית חלותם של צווי הורות פסיקטיים, נקבעה חלותם ממועד מתן הצווים, ואולם נקבע כי ככל ותקבע הלכה שונה לעניין חלות הצווים בפסק הדין בעניין סול, תהיינה המשיבות רשאיות להגיש בקשה לתיקון פסק הדין ביחס לכל אחד מהקטינים. כך היה – כיוון שמספר חודשים אחר מתן הצווים ניתן פסק הדין בעניין סול הוגשה בקשת המשיבות לקבוע את חלות הצווים ממועד לידת הקטינים.

פסק דינו של בית משפט קמא ועיקר טענות הצדדים

6. ביום 7.8.17, ולאחר שהוגשה ע"י המשיבות בקשה לתיקון מועד חלות הצו הנוגע לקטינה לאור עניין סול, אשר פורסמה בין לבין, ניתן פסק דינו של בית משפט קמא הקובע את הורותה של המשיבה 2 על כל אחד מהקטינים החל ממועד לידתם.
בית המשפט נימק את פסק דינו בכך שהוכחה לו זוגיותן היציבה והממושכת של המשיבות ורצונן המשותף בהולדת הקטינה ובהורות משותפת לגביה. עוד מצא בית המשפט כי לאור הלכת סול הרי שבנדון מתקיימות נסיבות המצדיקות את הקדמת תחולת צו ההורות למועד הלידה, למרות הגשת הבקשה בשיהוי וזאת בהתייחס לעובדה שלמשיבות יש בן קטין נוסף, אשר הבקשה בעניינו הוגשה במועד ולגביו ראוי לקבוע את תחולת צו ההורות ממועד הלידה. לנוכח הרצון להשוות מעמדם של שני הקטינים ולהחיל על שניהם אותו דין הרי שראוי שאף ביחס לקטינה תקבע ההורות ממועד הלידה.

מכאן ערעורו של המערער הסבור, כאמור, כי בנדון לא מתקיימות הנסיבות המצדיקות חריגה מהכלל העולה מן הפסיקה, שבו נקבע כי צו הורות פסיקטי הנוגע לזוגות חד מיניים הוא צו מכוון (קונסטרוקטיבי) שתחולתו ממועד הינתנו בלבד.

המשיבות מצדדות כמובן בקביעתו של בית משפט קמא .

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2183-11-17 היועמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

1 אחר שעיינו בטענות הצדדים מצאנו כי בנסיבות הנדון דין הערעור להידחות. להלן
2 נימוקינו -

3
4 7. המתווה של קימום הורות אצל זוגות חד מיניים באמצעות צו הורות פסיקתי
5 אושר וקיבל את ברכתו של בית המשפט העליון בשנת 2014 בעניין בג"ץ 566/11 דורון
6 ממש מגד נ. משרד הפנים (2014) (להלן- הלכת ממש). מאז הלכת ממש הפכה ההכרה בהורות
7 חד מינית לקטין שנולד במסגרת פונדקאות חו"ל, על דרך של מתן צו הורות פסיקתי,
8 לדבר שבשגרה, כאשר מעת לעת הקלו בתי המשפט אף באשר לעצם הצורך בקבלת
9 תסקיר רשויות הרווחה, וזאת כאשר הזוגיות והמחויבות לקטין של שני בני הזוג הייתה
10 ברורה מתוך הראיות שהוצגו לפני בית המשפט (וראו כדוגמה - תמש (תל אביב) 21182-
11 04-13 - פלוני נ. פלוני(2014); תמש (תל אביב) 4355-08-13 - מ.א.ד. נ' היועץ המשפטי
12 לממשלה, (2014); תמש (ראשון לציון) 50794-01-14 - פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה -
13 לשכת העבודה והרווחה תל אביב, (2014) ורבים אחרים).

14
15 ההכרה בהורות בדרך של צו פסיקתי התפרסה לא רק לגבי קטינים שנולדו בדרך של
16 פונדקאות חו"ל, אלא אף לגבי אלו שנולדו לבנות זוג חד מיניות אשר אחת מהן נושאת
17 העובר הייתה אמו הביולוגית ואלו בת זוגה - אמו ההסכמית (לעניין ההתפתחות
18 הנוגעות לצווי הורות פסיקתיים לזוגות חד מיניים ראה באריכות רבה בפסק הדין בעניין
19 סול וכן לאחרונה בעמש (מרכז) 32265-02-18 - ב"כ היועץ המשפטי לממשלה נ' ש. ט.,
20 (2018) וכן ראו בבע"מ 1118/14 פלונית נ' משרד הרווחה (2015))

21
22 8. כידוע, בין לבין נפלה מחלוקת בין הערכאות השונות באשר לאופן חלותו של
23 צו ההורות הפסיקתי, היו שסברו כי חלותו ממועד הינתנו בלבד, בין השאר בהיותו צו
24 מכונן, ומנגד היו שסברו כי עסקינן בצו דקלרטיבי, המצהיר על הורות קיימת, שלפיכך
25 תחולתו ממועד הלידה. דומה כי ההלכה הנוהגת היום היא זו שנקבעה בעניין סול, שכן
26 ב"כ היועמ"ש קיבלה ולא ערער אחריה. העיקר שנקבע באותו עניין הוא שצו ההורות
27 הפסיקתי הוא צו מכונן בעיקרו ומתוך שכך, על דרך הכלל, תחולתו תהא ממועד הינתנו,
28 ואולם בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית להקדים את חלותו של הצו בהתקיים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 17-11-2183 היועמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

1 נסיבות כאלה ואחרות אשר לטעמה מצדיקות את הקדמת חלותו. וכך נקבע באותה
2 הלכה –

3 "אנו סבורים כי מידת המתנינות והזהירות היא המידה אותה עלינו
4 לנקוט אף בכל הקשור לקביעת מועד תחילת חלותו של צו ההורות
5 הפסיקתי לבת זוג שאינה ההורה הגנטי. הורות שאינה גנטית היא
6 אומנם הורות לכל דבר וענין ושווה להורות גנטית מעת שהוכרזה
7 ההורות ואולם ברי כי יש לנהוג בה מנהג זהירות ולבחון בחון היטב
8 את טיבה וכשרותה קודם קביעתה, שאם לא כן, אפשר
9 שהאפשרות לרכישת הורות שאינה גנטית תנוצל באופן שאינו
10 ראוי מן הפן המוסרי והחברתי כאחד. מידת זהירות זו, אותה עלינו
11 לאחוז בכל הקשור לקביעת ההורות, יש בה כדי להצדיק את
12 הקביעה כי ככלל תהא תחולתו של צו ההורות אך ורק מרגע
13 הינתנו, ואולם בשיקול דעתו של בית המשפט יהא להקדים את
14 מועד הצו למועד הלידה... בית המשפט יבחן לצורך הקדמת מועד
15 חלותו של הצו למועד הלידה, בין השאר, את העובדות הבאות –
16 מועד הגשת הבקשה להורות ופרק הזמן שחלף ממועד הלידה ועד
17 להגשתה..., אופן הורתו של הקטין (תרומת זרע מגורם אנונימי או
18 קיום יחסי אישות), אופן קבלת ההחלטה באשר להורותו של
19 הקטין (האם כהחלטה משותפת של שני ההורים המיועדים או
20 בהחלטת אחד מהם אשר חברו הצטרף לרצונו זה במהלך ההליך),
21 ועיקר העיקרים – בחינת טובתו של הקטין בנסיבות הגשת
22 הבקשה..."

23
24 9. ואכן בנדון נראה כי בית משפט קמא בחן את הנדרש בדיקה ומצא כי הורותו
25 של הקטינים, שניהם גם יחד, מקורה במחשבה תחילה ובהחלטה משותפת של
26 המשיבות, אשר חיות בזוגיות משפחתית ארוכת שנים (יותר מ – 17 שנה נכון להיום),
27 ואשר החליטו יחדיו לשמש הורים לילדים משותפים, כשלצורך כך שינו את שם
28 משפחתן לשם אחד, פנו יחדיו לאתר תורם זרע מתאים ואף רכשו מבנק הזרע מספר
29 מנות מאותו תורם אותו. כך נמצא כי בנות הזוג משמשות הורים משותפים ומהוות תא
30 משפחתי חם ואוהב לקטינה. בית המשפט סבר כי בנסיבות העניין טובתו של התא
31 המשפחתי וטובת הקטינים דורשת כי ענינם ישווה באופן שלגבי שניהם צו ההורות
32 יחול עם הולדתם.

33
34 איננו סבורים כי יש מקום להתערב במסקנתו זו של בית משפט קמא. כאמור, לערכאה
35 הדיונית נתון שיקול הדעת לחרוג מהכלל לפיו צו ההורות הפסיקתי יחול מעת הינתנו,
36 וזאת בנסיבות שונות, ובנדון דומה כי השוואת מעמדתם של האחות והאח, באופן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2183-11-17 היועמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

1 שהורתה של המשיבה 2 תחול באופן שווה לגבי כל אחת ואחד מהם, היינו מעת הלידה,
2 יש בה לאחד ולחזק את יציבות התא המשפחתי.
3
4 10. אכן, איננו מתעלמים מכך שצו ההורות בעניינה של הקטינה התבקש זמן רב
5 אחר הולדתה, ואנו מסכימים עם טענת המערער כי אין לעודד הגשת בקשות מסוג זה
6 בשיהוי ומן הראוי להגישן מיד לאחר הלידה, לצורך מניעת ריק משפטי בכל הקשור
7 למערכת הזכויות והחובות שבין הקטין להוריו, בתקופה שבין הלידה לבין מתן הצו.
8 ואולם כאן יש לתת את הדעת לשניים – האחד, מתן צו הורות פסיקתי לבן הזוג שאינו
9 ההורה הביולוגי החל לשמש כדרך המלך בקביעת ההורות אצל זוגות חד מיניים אך ורק
10 בשנת 2014, כך שפנייה לבית המשפט במועד הולדתה של הקטינה בשנת 2011 הייתה
11 למעשה בלתי אפשרית באותה עת (אלא אם כן רצה ההורה שאינו ההורה הביולוגי
12 לאמץ את הילד, וכאן היה עליו לפתוח בהליכי אימוץ מסורבלים באופן יחסי). מתוך
13 שכך, כעת, מעת שנולד למשיבות ילד נוסף, אך טבעי הוא שיבקשו להשוות את מעמד
14 כלל ילדיהם לבל תעלינה שאלות כאלה ואחרות אצל אחד הילדים במה הוא שונה
15 מאחיו. השני – קיימים מקרים רבים בהם אף על פי שהבקשה לצו הורות פסיקתי הוגשה
16 לא בשנה הראשונה להולדתו של הקטין, אלא מאוחר מכך, ניתן בעניינינו צו הורות
17 פסיקתי בתוקף מיום הלידה, והיועמ"ש כלל לא מצא לנכון לערער על פסיקה זו. לפיכך
18 אין זה ראוי כי יוצרו דינים והלכות שונים לגבי קטינים שעניינם זהה, בוודאי כאשר
19 מתקיימות נסיבות ברורות המצדיקות הקדמת צו ההורות למועד הלידה, כבעניין דנן.
20 כך מצאנו, כדוגמה, את פסק דינה של כב' הש' איריס איליטוביץ סגל בתמ"ש (ת"א)
21 10299-03-18 ג.ח ואח' נ' היועמ"ש (2017) אשר עסק אף הוא בצו הורות בנוגע לשני
22 קטינים אחים, כאשר הגדול שבהם נולד 4 שנים קודם להגשת הבקשה לצו הורות, ובו
23 נקבע כי לגבי שני הקטינים יחול צו ההורות החל ממועד הלידה, ולו על מנת להשוות
24 במעמדם של האחים. על פסק הדין לא הוגש ערעור והוא הפך חלוט.
25
26 בדומה בפסק הדין שניתן בתמ"ש 955706-06-17 ד. ואח' נ' היועמ"ש, (2018) ניתנו צווי
27 הורות שחלותם ממועד הלידה לגבי שני אחים, בעוד שהבקשות הוגשו כאשר אחד מהם
28 היה בין 3.5 והשני בין שנה וחודשיים. גם פסק דין זה הפך לחלוט כיוון שלא הוגש

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2183-11-17 היעמ"ש נ' ד. ואח'

תיק חיצוני:

1 **ערעור בעניינו** (וכן ראו לעניין זה בתמ"ש 17-06-43266 י. ואח' היעהמ"ש (2018) ובתמ"ש
2 (פ"ת) 17-06-57568 ה' ואח' נ' היעהמ"ש (2017).

3
4 קשה להבין, אפוא, מדוע דווקא בעניין דנן, אשר אינו שונה במהותו מהמקרים הנזכרים,
5 הגיש המערער את ערעורו. תמיהה זו מתחזקת נוכח הבהרתה של ב"כ המערער כי לא
6 ערער על כלל פסקי בשל העומס רב וקריסה במשרדי הפרקליטות נוכח התביעות הרבות
7 המוגשות בעניין ההורות הפסיקטיים (ראה פר' הדיון מיום 5.12.18)

8
9 11. בעניין הנתון בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית תטה ערכאת הערעור שלא
10 להתערב במסקנותיה, במיוחד אחר שנמצא כי הערכאה הדיונית אכן ביררה את הטעון
11 בירור ושקלה את שנדרש לשקול (וראו כדוגמה – ע"א 8991/04 בורהאן סובחי יעקוב
12 ברגות נ. זוהיר ברגות (2006). בנדון, כאמור, שקל בית משפט קמא ובחן את העובדות
13 לאשורן, ומצא כי יש בהן להצדיק מתן צו באופן רטרואקטיבי החל ממועד הלידה. איננו
14 מוצאים מקום להתערב בהחלטתו זו.

15
16 12. הערעור נדחה.

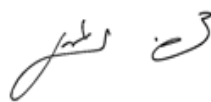
17
18 בנסיבות העניין לא מצאנו לעשות צו להוצאות.

19
20 13. ניתן לפרסום ללא פרטי שמות המשיבות.

21
22 ניתן היום, י"ב טבת תשע"ט, 20 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.

23

עוז ניר נאוי, שופט

צבי ויצמן, שופט

אילון ש' שילה, שופט

אב"ד